

en het dan komt tot een geniet van Zijn
gemeenschap, zijn die oogenblikken toch
weer zoo kort en trekt het zinnelijk-aardsche
u al spoedig weer omhoog.

Is eindelijk het gewillig in dienst stellen,
niet alleen van ons denken en begeren,
maar ook van onze persoonlijkheid, van ons
ik, als een der bestanddeelen van den gods-
dienst des harten, ook daarin is zoo veel
onvolkomen en bevestigd door het vleesch.

Onze onderwerping, waarbij wij ons zelf
tegenover God moeten verloochenen, slaat
straks, als het kruis ons te lang of te zwaar
drukt, in ongeduld en opstand tegen God
om, of wordt tot die resignatie of gelatenheid,
waarbij het niet meer een zich gewillig
onderwerpen, maar een uit nood niet an-
ders kunnen is.

En ons gehoorzamen of onderschikken
van onzen wil aan Gods wil, in heilige
liefde, wordt, behalve dat het altijd onvol-
komen is, bovendien door loonzucht of
door het zoeken van „ons geluk“ als het
laatste doel, ontheiligd.

Dit alles nu vindt zijn oorzaak in het
„vleesch“, en zoo is dan door het „vleesch“
onze godsdienst des harten niet dan onvol-
komen en met zonde bevestigd.

In onzen Borg kunnen wij ook daarin
alleen voor Gods gericht bestaan.

Toch wil een kind des Heeren deze
onzuiverheid niet.

Hij zal daarom de middelen gebruiken
om zichzelf te reinigen ook van deze besmet-
ting (2 Cor. 7: 1).

Over die middelen hopen wij te handelen
bij de overdenking van het tweede gebod.

„Zoo verzondigde hij zich verder.“

Ten Pharaö zag, dat de regen
en hagel en de donder ophielden,
zoo verzondigde hij zich verder:
en hij verzondigde zijn hart, hij
en zijne knechten.

Exodus 9: 34.

Een eerste kleine val in een zonde, die
sinds lang op u leede, kan u tot staan brengen,
en u juist voorgoed met die zonde doen
breken. Maar heeft die eerste zonde dat be-
slissend gevolg niet, dan wordt ze meestentijds
de brug naar erger zonde, waarover ge ten
slotte, zoo God u niet tegenhoudt, voorgoed
op het pad des verderfs raakt.

Men zij hier uiterst voorzichtig. De onloo-
chenbare waarheid, dat een begane zonde,
onder Gods bestel, een gelukkig gevolg kan
hebben, wordt zoo licht gevaarlijk misbruikt;
en men weet wat geweljk misbruik van die
waarheid vooral in antinomiaansche kringen
vaak gemaakt is.

Toch mag daarom de kern van waarheid,
die er in ligt, niet miskend. Vooral een zinnelijke
zonde kan u lang teregen; dat ze u lokt; dat
ze u bekoort; dat ze u uw verbeelding en uw
gedachte bezighoudt; u reeds lang met haar
bevoelen doet in uw hart.

In zulk een geval nu kan een eerste toe-
geven aan zulk een zonde metterdaad, door
het ellendige gevolg, uw blik op die zonde
geheel omkeren, en u afschuw van doen krij-
gen, en u haat tegen inboezemen, en er u voor-
goed van genezen. Zoo is meer dan eens een
eerste dronkenschap het middel geweest om
voorgoed met den drank te breken, en er vij-
andig tegenover te gaan staan.

Dit komt dan daarvandaan, dat zulk een
zonde zich aanvankelijk alleen van haar ver-
lokkelijken, verleidelijken kant liet zien, en haar
bitter gevolg bedektte, terwijl na een eerste
toegeven er aan, onmiddellijk dat bittere gevolg
uit komt. Dit breekt dan de bekoring, en
maakt van haar aansloeken u vrij.

Maar er moet aanstands bijgevoegd, dat dit
afstootende gevolg dan uitsluitend aan de ge-
nade Gods te danken is, die uit het kwaad het
goed deed voortkomen, en nooit in eenig op-
zicht aan die zonde die began werd.

Ge ziet dan ook, hoe in tal van andere ge-
vallen de uitkomst juist omgekeerd is; hoe één
begane zonde tot nieuwe zonde prikkelt, en
hoe het al spoedig een aldoor zondigen wordt,
zoodat ten slotte de conscientie zwijgt, en het
voort en verder zondigen tot een tweede
natuur werd.

En dit kan, als er geen genade intreedt, niet
anders.

De zonde is een macht. Ze is een macht,
die haar bondgenoot in uw eigen zin en neiging
heeft. En het eenige waardoor het uitbreken
van de zonde aanvankelijk gestuit wordt, is het
zadellijk weerstandvermogen, dat ge door de
gemeene gracie meekreegt op uw levensweg,
en dat door opvoeding en omgang werd versterkt.

Wist ge u nu dusver van zulk een zonde
rein te houden, dan treedt ge bij elke nieuwe
verleiding telkens weer met dit overzachte
weerstandsvermogen tegen haar op. Ge hebt ze
als zonde leeren verfoeien. Ge weet, dat ge er
kwaad mee zoudt doen. Ge zoudt ze niet aan-
derven als uw vader of moeder er bij waren.
Er zit een schrik tegen zulk een zonde in uw
hart.

Maar bezwijgt ge, al is het ook slechts eens,
dan krijgt dit weerstandsvermogen in u een
knak, doordien ge nu met de zonde, waartegen
ge eens vreemd overtoont, vertrouwd zijt ge-
worden.

Zoo is uw kracht tot verzet en tegenweer-
geminde; hierdoor is naar proportie de macht
van de zonde die u ten val wil brengen, grooter
geworden; telkens duurt de strijd dan ook
korter, en al spoediger wordt ge overwonnen.

En zoo gaat het op 't hellend vlak voort.
Zieende dat er toch geen tegenhouden meer aan
is, geeft ge u ten slotte zonder strijd over. Uw
conscientie spreekt nog wel, maar het oor des
geestes hoort reeds minder. Tenslotte houdt
zelfs elke onthutsing op. Van overwinnaar wordt
ge slaaf. En het einde is, dat de slaafenaar er u
toebrengt om de gehoorzame dienaar te worden
van dezelfde zonde, waartegen ge u eerst met
heel uw ziel hadt aangekant.

Natuurlijk, Gods genade kan, almachtig als
ze is, elk oogenblik ingrijpen. Van zijn recht
en macht om u te redden, doet God nooit
afstand. De verst afgedoolde is door die almach-
tige genade teruggebracht. En dat is juist het
heerlijke in ons Evangelie, dat geen zondaar,
hoe diep ook in het slijk zijner zonde wegge-
zonken, ooit behoeft te wanhopen.

Maar die werking der genade nu daargelaten,
en den zondaar op zichzelf genomen, dan is er
bij het voort- en aldoor zondigen geen middel

meer, om aan de heische zuiging, die u naar de
diepte trekt, te ontkomen.

Dan zinkt ge.
En dan is het einde niet maar, dat ge steeds
gewetenloos en steeds meer zondigt, maar
veel meer nog, dat tenslotte uw persoon zelf
in die onde opgaat, d. w. z. dat ge niet slechts
zondigt, maar dat ge u zelve, uw persoon, uw
innerlijk wezen geheel verzondigt, tot ge eens in
uwe zonde sterft.

Zóóver was het proces der zonde bij Pharaö
gekomen, en daarom staat er, heel Gods kerk
ter waarschuwing, van dien satanischen en trot-
schen geest in Exodus opgetekend: *Zoo ver-
zondigde hij zich verder.*

Pharaö zij hier met nadruk en met opzet ge-
noemd, omdat juist zijn voorbeeld toont en bewijst,
hoe volstrekt onjuist het is, bij zulk verzondigen
van uw persoon schier uitsluitend aan zinnelijke
zonde te denken.

Satan heeft nooit één zinnelijke zonde begaan,
en toch is satan onder alle schepselen de
eerste zondaar geweest en de grootste zondaar
gebleven. Satan is een louter geestelijk wezen,
en van uitspatting in uitwendig zinnelijke zonde
van wellust, dranksucht, geldzucht en zooveel
meer, kon deswege bij den Vader der leugen
geen sprake zijn.

Satan's zonde was geestelijk. Zonde van
hoogheidswaan, van trots, van zelfverheffing,
en in verband hiermede van leugen en sluw-
heid.

En daarom is de fout en de zelfverbinding
zoo onvergelyk, als de publieke opinie iemand
dan bijna uitsluitend *onzadellijk* noemt, als hij
in de zonden des lichaams valt, en er bijna
geen brandmerk voor heeft, als iemand zich
verzondigt in ijdel denk van zichzelf, in
trots, en in hoovaardij.

Gevoel hiervan is dan ook, helaas, dat juist
zij die in de Pharaö's zonde vallen, bijna niet
merken dat ze zondigen, en zich inbeelden dat
ze te rekenen zijn onder de bij uitstek brave,
wilt reine en zinnlijk zichzelf beheerschende,
personen.

In verband hiermede nu is het opmerkelijk,
dat de Schrift ons in Pharaö het scherpst be-
lijnde beeld teekent van een principieel ver-
dorven zondaar die zich tegen God stelt, en
dat bij hem zich die verharding van 't hart
toont, die den hoogsten graad van zedelijke
zelfvernietiging kenmerkt.

Hieruit mag natuurlijk nimmer afgeleid, dat
daarom de zinnelijke zonde ook maar eenigzins
een vergeeflijk karakter zou dragen. Psalm 51,
de diepste toon van schuldbeesd, leert 't ons
wel anders. Maar wel blijkt dit, dat het
schreien om genade soms zelfs diep opkomt
uit het zinnelijk verdorven hart, maar dat het in
trots en hoovaardij verstorven en bevroren
hart eer nog in verdere verharding overslaat,
dan dat het voor God zou breken.

Zij daarom in Christus kerk voor de beide sterk
zuigende stroomen van zonde die door het leven
gaan, toch helder het oog geopend.

God schiep ons met ziel en lichaam. Als
menschen bestaan we daarom en zinnelijk en geestelijk.
En zoo kan het niet anders of de booze macht
van satan, die ons verderft zoekt, tast ons van
twee kanten aan, en poogt den één vooral zinnelijk,
den ander vooral geestelijk in zonde te verstri-
ken en tot verzondiging van zichzelf te brengen.

Tegen dit tweeledig gevaar moet daarom de
predicatie, moet de opvoeding, moet de zode-
lijke strijd van het leven zich keeren, en juist
dat doet de zedelijke actie in den regel niet.

Ze bestrijdt dronkenschap, ze strijdt tegen
oneerheid, ze strijdt tegen schraap- en geld-
en genotsucht, maar de trots, de hoovaardij, de
zelfverheffing laat ze in den regel ongemoeid.
Geklaagd moet zelfs, dat niet zelden juist onder
hen, die tegen deze zinnelijke zonden den strijd
hebben aangeboden, maar al te sterke inbeel-
ding van eigen voortreffelijkheid rondsluip.

Dat nu de nog half brave wereld zoo cordeelt
laat zich verstaan; maar onbegrijpelijk is het,
dat de Kerk van Christus en de Christenen in
het gemeen, met Gods Woord voor oogen, het
eenzijdige van een aldus opgezette zedelijke actie
niet inzien, en zich ten deze uit het spoor der
Schrift naar het halfslachtig spoor der wereld
lokken laten.

Het gebroken hart en de verslagen geest staan
lijnnrecht juist tegen de trots van het eigen ik
over. De nederigen van geest heeft Jezus zalig
gesproken. Het kindeke heeft hij ons als voor-
beeld gesteld. En dit is daarom de in heel het
Evangelie overheerschende toon, omdat de strijd
niet tegen vleesch en bloed, maar tegen satan
gaat, en satan juist het meest karakteristiek in
de geestelijke zonde zijn scopteer swaait.

Het *wee u* tegen de Farizeers staat scherp
tegenover de zoekende liefde waarmee onze
Heiland onder de hoeren en tollenaars rond-
waart.

En dat ook hierin Oud- en Nieuw-Testament
één is, blijkt uit niets zoo duidelijk als uit
de machtige tegenstelling tusschen Pharaö en David.
Bij David een: „Ontzondig mij met hyssop
en mijn ziel, nu gansch melaatsch, zal rein
zijn en genezen“.

Bij Pharaö daarentegen het oordeel der ver-
harding, en op grond daarvan het schrikkelijke
woord: *Zoo verzondigde hij zich al verder.*

Amsterdam, 18 Maart 1904.

De effectus civilis.

Prof. Fabius heeft een goed werk gedaan
met de rede, door hem gehouden in eene
samenkomst van de studenten der stedelijke
Universiteit te Amsterdam, 17 Februari j.l.,
waarbij verschillende sprekers over het
wetsontwerp van het Hooger Onderwijs hun
mening zouden zeggen, met bekwaam spoed
in het licht te geven onder den titel „De
Effectus Civilis.“

Reeds op zich zelf verdient het feit waar-
deering, dat Prof. Fabius in dezen kring op-
trad, waar hij van te voren wist, dat een
warm applaus veeleer aan Mr. Troelstra,
dan aan den hoogleraar der Vrije Univer-
siteit zou ten deel vallen.

Het betoog zelf, dat Prof. Fabius leverde,
is kort en bondig. De hoofdgedachte is, dat
heel de strijd tegen dit wetsontwerp feite-
lijk niet tegen dit wetsontwerp gaat, maar
reactie is tegen de vrijheid van Hooger
Onderwijs, die reeds in 1876 in de wet is
gewaarborgd. Met fijne ironie worden de
gewone argumenten der tegenstanders weer-
legd, en Mr. Levy mag dankbaar wezen,
dat hij bij deze vernietigende critiek niet
aanwezige was.

Toch zal ook dit pleidooi van liberale
zijde wel weer doodgezegen worden, De

gemakkelijkste tactiek, wanneer men niet
overtuigd wil worden. Maar een tactiek,
die eigen zwakheid het duidelijkst verrad.

Als getuigenis tegen liberalistische eng-
hartigheid heeft dit geschrift blijvende
waarde.

Het laatste bolwerk.

Wie gehoopt had, dat de liberale partij
haar exclusieve hooghartigheid zou hebben
afgeleerd en ook aan de andere richtingen
in ons volk recht zou willen laten wede-
varen, is door de jongste Kamerdebatten
wel voor goed ontgoocheld.

Aanvankelijk scheen het, alsof de strijd
een nobeler karakter zou dragen. Het
Social Weekblad pleitte voor de vrijheid
van het Hooger Onderwijs. Prof. Holderwa-
g zijn uitnemende brochure uit. Zelfs het
Vaderland verklaarde zich bereid met het
Wetsontwerp mee te gaan, mits enkele
detailpunten gewijzigd werden.

Maar wie daarop zijn verwachting bouwde,
dat in de Kamer door loyale medewerking
der oppositie een nationale wet zou tot
stand komen, kwam bedrogen uit. Of hoog-
bevel van de Loge dan wel politieke machi-
natie hierbij mede in het spel komen, kan
in het midden gelaten worden. Feit is,
dat heel de liberale partij, van haar meest
conservatieve tot haar half socialistische
schakeering, de hand der verzoening weig-
erde. En het Handelsblad coquetteert reeds
met de Hervormde Kerk-partij om voor
den prijs der herstellde Theologische facul-
teit het Christelijk Ministerie te doen strui-
kelen over de eerste wet, waarin het
Christelijk beginsel nu eens niet onduidelijk
te proeven valt.

In zooverre deze strijd een zuiver prin-
cipieel karakter droeg, heeft hij niet weinig
er toe bijgedragen om de tegenstelling
tusschen de twee groote groepen, waarin
ons volk verdeeld is, scherp in het licht te
doen treden. Al maakte de liberale partij
de Vrije Universiteit tot mikpunt van hare
vaak lasterlijke aantijgingen; al trachtte ze
den heer Lohman te prikkelen door hem
telkens te herinneren aan zijn „wegzenden
in de woestijn“; al poogde zij de Christe-
lijk-historischen te lokken door de aan-
vullings-catheters; telkens drong in het
debat de waarheid op den voorgrond, dat
de strijd ging tegen de geloofvrije weten-
schap.

Mr. Levy, het enfant terrible der liberale
partij, heeft nog onlangs in de *Groene
Amsterdammer* het ronduit gezegd: uw ge-
loof als zielsmotie op religieus gebied werkt
onze bewondering, maar zoodra dat geloof
ook op wetenschappelijk gebied zich wil
doen gelden, wordt het voor de wetenschap
een bederf en houdt het op geloof te zijn.
En datzelfde lied werd in allerlei toonaard
door heel de liberale partij nagezongen, ook
al trachtte Prof. v. d. Vlugt een andere
wijs aan te heffen.

Voor dien principieel strijd zijn wij
dankbaar. Daaraan hebben wij te danken,
dat bij alle verschil van inzicht tusschen de
verschillende groepen der Christelijke par-
tijen omtrent den weg tot herstel, die moet
worden ingeslagen, de eenheid niet verbro-
ken werd. Onverschillig of men het prin-
cipieel standpunt der Vrije Universiteit deelde
of verwierp; of men ijverde voor aan-
vullingscatheters, Nationale Universiteiten of
Christelijken grondslag of voor vrije hooge-
scholen, die een confessioneel karakter
dragen; hierover was men het eens, dat de
wetenschap niet langer mocht worden prijs
gegeven aan de mannen van het ongeloof;
dat er ook op dit gebied voor de Christelijke
actie plaats moest worden gemaakt.

Met warme waardeering heeft dan ook ons
Christenvolk de pleidooien voor de Christe-
lijke wetenschap gehoord. Het leeuwendeel
droeg zeker de Minister weg, die bij de
verdediging van zijn wetsontwerp in kracht
van welsprekendheid, in gevatheid van argu-
mentatie, in hoog houden van het debat zich
zelfs overtrof en zelfs den lof der liberale
pers inoogste. Maar daarnaast komt niet
minder dank toe aan mannen als Mr. de
Savornin Lohman, Mr. Idenga, Dr. Talma,
Nolens, Mr. Aalbeere en Mr. Heemskerk,
om slechts enkele mannen te noemen, die zoo
krachtig in dezen strijd den Minister ter zijde
hebben gestaan.

Bevreesd voor de toekomst zijn wij dan
ook niet.

Al zou de Eerste Kamer het wetsontwerp
verwerpen en de Statenverkiezing aan de
liberale partij een tijdelijke meerderheid
bezorgen, zoodat ons Christelijk ministerie
tot afreden gedwongen werd, de Christe-
lijke actie gaat toch door en de eindover-
winning is zeker.

De liberale partij weet, dat de Hoogeschool
haar laatste bolwerk is.

Ze heeft eerst beproefd op het gebied der
lagere school het Christelijk onderwijs te
fluiken, en ze moesten eindigen, door schade
en schande geleerd, met de gelijkheid van
het bijzonder onderwijs te erkennen.

Dank zij den invloed der Christelijke
school, is allengs een keer gekomen in den
volksgeest, en aan de oppermachtige heer-
schappij van het liberalisme in het parle-
ment is een einde gemaakt. Reeds ten tweeden
male trad een Christelijk ministerie, ge-
steund door de meerderheid der volksver-
tegenwoordiging, op.

Macht heeft het liberalisme alleen aan
onze Hoogescholen, waar de geestelijke
élite van ons volk gevormd wordt. Daarom
klemt de liberale partij zich aan de Univer-
siteiten vast. Het is voor haar a *question
to be or not to be*. Als ook het Hooger
Onderwijs van den druk der liberale over-
heersching is vrij gemaakt, eerst dan kan
de Christelijke volksgeest triomfeeren.

En die triomf zal komen.

Wanneer ons volk maar helder inziat,
dat de strijd niet gaat om een voorrecht
voor de Vrije Universiteit, maar om de
diepste vraag of, op het gebied der weten-

schap, de souveriniteit van God zal worden
geëerd.

Keucheniuschool.

Namens den Raad van Toezicht op de
Keucheniuschool wordt ons het volgende
schrijven gezonden, dat wij gaarne een plaats
inruimen in ons blad:

Hoogachtbare Redactie!

De Raad van Toezicht op de Keuchenius-
school droeg mij op in uw blad uiteen te zetten
het hooge belang der school voor allen zedings-
arbeid op Midden Java en haar groote behoefte
aan steun in bede en gave. De Raad van Toe-
zicht tocht meent, dat ons Gereformeerde volk
niet te weinig van deze voor alle Zedingswerk
onzer kerken uiterst gewichtige zaak op de
hoogte is. Daarom verzoek ik U beëid, bigaand
suk in Uw blad onveranderd op te nemen.
Tegelijkertijd zenden we een gelijkkluidende
missive aan de *Baan*.

Met alle hoogachting,

Uw dienstw.

Dr. G. J. RUYSSENAERS.

Djoejarcas, Februari 1904.

Het hooge belang onzer Keucheniuschool.

Het bestaan der Keucheniuschool is een be-
wijs, dat onze Geref. Broeders reeds lang
overtuigd waren hoe noodig het is, een eigen
opleidingschool voor de inlandische helpers te
hebben.

De Zending, en later de Missionaire Predi-
kant, kon misschien in 't begin van zijn arbeid
zelf alles afdoen, doch zeker werd reeds spoedig
de omvang der werkzaamheden voor hem alleen
te groot. Daarom werd hulp gezocht en gevonden
bij die Inlandische Christenen, die van goede
beden en sierlijken wandel, uitstekende hulp
boden in de lagere scholen en bij het nitreken
der medicijnen.

Daartoe moesten ze echter eenige opleiding
ontvangen. In den aanvang kon de Zending
het wel geven, doch deze werkzaamheid bond
hem toch te zeer de handen; en er was te
weinig overeenstemming en systeem in die
opleiding.

Daarom werd een school gesticht, waar jongelui
van Christenouders en goeden aanleg onderricht
ontvingen om, na de school te hebben doorloo-
pen, als aspirant helpers bij den Predikant te
komen. Dan gaven zij les op de lagere scholen,
en ontvingen zelf nog onderricht om mettertijd
ook het Evangelie te gaan verkondigen aan hun
eigen volk.

Die school is de Keucheniuschool. Zoo is de
toestand tot op heden. Aan de school is
Br. Zuidema als onderwijzer, en hij wordt thans
bijzondere door een inlandischen helper.

Maar dit bleek niet voldoende.
De Predikanten moeten de jongelui, die de
school verlieten, nog elken dag les geven, en
altijd helpen, opdat ze des Zondags kunnen
optreden in de Vergaderingen der inlandische
Christenen. De morgenuren konden niet daaraan
besteed worden, wijl de jongens dan zelf school
houden, en alzo wordt het middaguur van
4-6 daarvoor bestemd; een uur dat zich zeer
bizarde leent tot het bezoeken der Javanen, 't
zij Christenen of Mohammedanen, tot huisbezoek
en evangelisatie. Van zelf dus, dat deze arbeid
schade moest lijden ter wille der helpers.

Ten slotte bleek de opleidingsarbeid aan de
Keucheniuschool voor een Europeesch onder-
wijzer te zwaar.

Van dit alles overtuigd besloot de Synode
onze kerken, te Arnhem gehouden, den 19 en Ang.
1902 de Keucheniuschool te reorganiseren; ze
sprak den 19ten Augustus de wenschelijkheid
uit de school naar Jogja te verplaatsen; een
Docent en een Directeur zouden worden benoemd,
een leerplan worden vastgesteld; en de eisch is
gesteld, dat de jongens, die de eerste afdeling
der school zullen verlaten, in algemeene ontwik-
keling gelijk moeten staan met inlandische
onderwijzers van Gouvernementscholen.

't Is nu Maart 1904. Dus anderhalf jaar later.
Een leerplan is voorlopig vastgesteld. De
reorganisatie is tot een zeer klein begin van
uitvoering gekomen. De school is tijdelijk naar
Jogja verplaatst, waar in een aan de eischen
niet voldoende huurhuis de lessen worden gegeven
en de jongens wonen. Voor zoover hier bekend,
is nog geen Directeur of Docent benoemd, waar
door ook de eigenlijke reorganisatie geen voort-
gang hebben kan. In Jogja is grond gratis door
den Sultan afgestaan, terwijl in Holland een
extra collecte is gehouden, mede met 't oog op
de reorganisatie. Met den bouw kan echter
niet begonnen worden voordat er voldoende
fondsen zijn.

Indien alles voorspoedig gaat, zullen over
twee jaren voor 't eerst jongelui 't gereorgani-
seerde school verlaten om in de hulpdiensten
werkzaam te zijn en later een andere opleiding
te ontvangen, ook aan de Keucheniuschool,
voor helper in den Dienst des Woords.

De reorganisatie gaat dus langzaam, uiterst
langzaam. We maken hier niemand een verwij-
van. Correspondentie kost veel tijd en alle
bezwaren eischen hun overweging.

We meenen thans aan onze Gereformeerde
broeders en zusters eens duidelijk te moeten
maken, dat de school broodnoodig is. Noodig
voor de Mis. Pred., die zonder helpers immers
waarde broeders, geen school kunnen openen,
geen spreker naar de dessa zenden om op den
Rustdag de Christenen uit het Woord te voeren
en te vermannen. Zonder helper kunnen ze niet
de kranten verplegen. Wat zou het Petronella-
Hospitaal zonder helpers zijn! 't Is maar niet
genoeg als ze handig zijn in het verbinden en
verplegen, als ze helpen kunnen bij de operaties,
maar ze moeten het Evangelie kunnen verkon-
digen; spreken tot het harte des volks van den
Verlosser; troosten de kranten, ook de aan-
zienlijke kranten, hen wijzen op de armoede
hunner zielen en hen leiden tot den Christus.
Ze moeten zelve telkens kracht putten uit 't
Woord.

Dus overal hebben we helpers noodig. Mannen
des geloofs; mannen die goed onderlegd zijn
in de waarheid; die evangeliseren; die school
houden; die verplegen; die een stichtelijk woord
spreken; die bidden voor hun volk en worstelen
met allen bozen vijand hier; die staan voor
de eere Gods.

Wat dan nog de taak is der Mis. Pred.,
vraagt ge?

Die moeten in alles hun ten voorbeeld zijn.
In het zoeken van 't verloren; in 't prediken,
in het leeren en vermannen; in 't jiver; in gebed;
en ze zullen hen helpen als een vader zijn kind,
hen opbeuren, steunen, controleren, bemoeiden.
Dat doen ze nu ook wel, maar thans moeten
ze nog te veel tijd besteden aan hun helpers zelf
en kunnen ze te weinig doen voor de Javaansche
bevolking.

Straks, als de helpers, goed geschoold, wel

onderwezen, tot dien arbeid mogen ingaan,
meer zelfstandig, meer bewust, beter toegeraat
tot den zwaren strijd, dan zal 't een lust en
vreugde zijn met hen te werken, te worstelen,
te redden het verlorene, te overwinnen in
't Heeren Naam.

Mocht dan weldra de school aan haar doel
beantwoorden.

Daarvoor is noodig uw bede.
Bede om geschikt personeel; om mannen die
in biddend opzien tot den Heere dien jongen
mannen de wapenen in dezen geestelijken strijd
zullen leeren hanteren, die hen zullen onder-
wijzen in algemeene kundigheden, zoodat ze een
Gouvernementsonderwijzer kunnen te woord
staan en ook tegenover hun inlandische hoofd-
en aanzienlijken hun woord weten te doen.

Bede om flinke jongens, wier begaerte 't
niet is straks een baanje te krijgen; die niet na
de scholen in den morgen den dag voort
verluieren, maar die ijverig zijn in goede werken,
die den ernst des levens verstaan en een hartelijke
begaerte hebben den Heere en hun volk op
't best te dienen; die rijk zijn aan liefde en ijver.
Maar noodig is ook uw gave.

Een Docent, een Directeur, een eerste Leraar,
inlandische onderwijzers, onderhoud van gebouwen
alles brengt zijn kosten mee. Elk jaar weer.
Overtochtkosten en salarissen doen den flinken
greep in uw Zendingkas. Daarom is een
extragave welkom, maar niet voldoende; daartoe
is een vaste, groote bijdrage noodig. Ge geeft
hier voor heel de Zending. De school is —
menschelijk gesproken — de krachtbron voor
onzen arbeid, de electrische centrale voor heel
het terrein.

Broeders en Zusters, ik mag niet meer vergen
van onze goede Redactie.
Gedenkt dan in uw bede onzen Deputaten,
die waarlijk in deze dagen een zwaren post
hebben; den Raad van Toezicht die vrel te
verantwoorden heeft. Gedenkt heel onze Zending,
en maakt door uw bede en gave ons den arbeid
licht en u zelf 't harte blij en vroolijk.

En hoore de Heere in Zijn genade uw bede;
zegene Hij uw gave; bouwe Hij de school;
sterke Hij de leeraars; beziele Hij de jongens
met liefde voor Hem en hun volk. Zegene Hij
allen Zendingarbeid, ook door de Keuchenius-
school. Dat ze groeien en bloeien Hem ter eere!

Namens den Raad van Toezicht:

Uw Broeder in Christus,

Dr. RUYSSENAERS.

De Raad van Toezicht op de Keucheniuschool:

D. BAKKER, Voorzitter.

S. J. D. ESSER, Scriba.

Dr. C. ZWAAN.

J. G. SCHUREK.

Dr. RUYSSENAERS.

(Verzoek aan de Gereformeerde pers: Drukt
het over!)

Het is zeker goed, dat op Keuchenius-
school de aandacht gevestigd wordt. Zon-
der een flinke opleidingschool voor onder-
wijzers en helpers slaagt de Zending in
Indie niet.

Maar zal de liefde voor de Keuchenius-
school bij ons Gereformeerde volk even sterk
worden als voor het Petronella hospitaal,
dan moet die school eerst gereorganiseerd
worden. Zoodaals ze thans bestaat, lijdt ze
een kwindeend leven, gaat er geen kracht
van uit, beantwoordt ze niet aan haar doel.
Aan het hoofd der school moet een man
komen te staan met academische opleiding,
met paedagogische gaven; het leerplan der
school moet met advies van deskundigen in
Nederland en in de Oost worden herzien;
en het onderwijzend personeel moet zoo
worden uitgebreid, dat er afzonderlijke klas-
sen kunnen gevormd worden, voor de in-
landische onderwijzers en voor degenen, die
als helpers bij de prediking zullen optreden.

Aan wie de schuld ligt dat deze reorgani-
satie, waartoe de Arnhemse Synode
besloten heeft, nog niet verder gevorderd is,
zullen wij niet beoordeelen.

Maar wel zij hier openlijk uitgesproken,
dat het tijl wordt, dat de school, die den
schone naam van onzen Keuchenius draagt,
aan haar hooge roeping ga beantwoorden.

En wij zijn dankbaar, dat de broeders in
Indie, die met het toezicht op de school
belast zijn, daartoe de Kerken in Nederland
zoo dringend opwekken.</

gen ingaan, ter toegerust een lust en te worstelen, erwinen in

an haar doel

mannen die dien jongen telken strijd tullen onderzoodat ze een te woord sche hoofden te doen. begeerte 't en; die niet en dag voort oede werken, ten hartelijke hun volk op efde en ijer.

rate Leeraar, angebouwen k jaar weer. a en flinken rom is een nide, daartoe Ge geeft school is — atsbrou voor le voor heel

meer vergen

Deputaten, waren post die veel te nre Zending, na den arbeid dijk.

de uw bede; de school; de jongens Zegene Hij Kerkusienus ter eere licht: Christo, SENARS, miusschool: oraiter. Scriba.

is.

pers: Drukt

leuchenius- rdt. Zon- oor onder- Zending in

leuchenius- reuen sterk hospital, organiseerd at, ljdzt ze een kracht haard doel. et een man opleiding, terplan der nundigen in n herzien; moet zoo rlijke klas- oor de in- genen, die optreden, te reorga- re Synode vorderd is,

gesproken, is, die den ius draagt, twordden, roeders in de school Nederland

formeerde het Hoo- ing raakt, t voor de

werp voor e Univer- pt, wordt Kerk niet egd.

rie Kerk le uit den a an het en trach het zout bewaren. k gebied

elling van t nalaten voorstel- ja volge- onwaar. aan zijn schrijven, daden in

sel, waar- is door rant be- zing wij stuk van r hebben volk en linantien ledt onze bied had van Gods is volks- Ethische rugtrek- ske", is st. Eer van het

leven, van School en Gezins, van Kunst en Wetenschap, van Staat en Kerk, rusteloos ons roepen geweest dat alleen in terugkeer naar de Christelijke beginselen heil voor ons volk geleerd was.

In dat doel zijn wij het met onze Gereformeerde broeders in de Hervormde Kerk van harte eens. En verschil is er alleen over de middelen, waardoor dit doel het best bereikt kan worden.

Dr. Kromsigt en de zijnen wachten daarbij alle heil van een Overheid, die weer professie doen zal van de Gereformeerde religie; van een volkskerk, die weer tot de belijdenis en tucht der Vaders zal terugkeeren; van onze nationale Universiteiten, die weer door mannen van de Gereformeerde gezindheid zullen bezet worden.

Ons heeft de historie geleerd, dat een Overheid, die voor een bepaalde kerk partij kiest, altijd eindigt met haar aan banden te leggen; dat een volkskerk noch de belijdenis noch de tucht zuiver handhaven kan; dat de nationale Universiteiten zelfs onder de hoede eener Gereformeerde Overheid maar al te vaak een broeinest van allerlei ketterijen geweest zijn.

Maar al had de historie ons dit alles niet geleerd, dan nog zou het feit, dat Nederland een land is van gemengde bevolking, waaronder de Gereformeerden slechts een minderheid vormen en dat de Grondwet elk bevoorrecht van de eene gezindheid boven de andere verbiedt, ons gedwongen hebben rekening te houden met den geheel veranderden toestand, waarin wij leven, en niet vruchteloos onze kracht te verspillen aan de verwezenlijking van een ideaal, dat toch niet bereikt kan worden.

Ook in die dubbele les der historie spreekt voor ons een stemme Gods, die wij te eerbiedigen hebben.

Vraagt men, van wie thans de meeste invloed uitgaat op ons nationale leven: van de menschen die voor de nationale Kerk ijveren of van hen, die voor de Vrije Kerk en de Vrije School hebben gekozen, dan kan het antwoord niet moeilijk zijn.

Op politiek gebied vindt de actie, die voor de christelijke beginselen in ons volksleven opkomt, haar machtigsten tolk en haar sterksten steun juist in dien man, dien Dr. Kromsigt als den vader van dit politiek labadisme doet verwit.

Op het terrein der wetenschap is het omnium consensus aan de Encyclopaedie van Dr. A. Kuyper en de Gereformeerde Dogmatiek van Dr. H. Bavinck, beide mannen van de Vrije Kerk, te danken, dat het Calvinisme in ons land weer tot zijn wetenschappelijke eere gekomen is.

Het zou niet moeilijk vallen hetzelfde aan te toonen op het gebied der zending, der Christelijke barmhartigheid, van het diakonaat enz. Het zijn de mannen der Vrije Kerk, die op al deze terreinen de Gereformeerde beginselen weer het eerst in toepassing hebben gebracht, en de Gereformeerde broeders in de Hervormde Kerk hebben met de vruchten van dezen arbeid geplukt.

Te roemen is ons niet oirbaar. Maar wanneer Dr. Kromsigt eens tegenover elander in de weegschaal legt den invloed die op heel ons nationaal leven is uitgegaan van de Gereformeerden in de Vrije Kerk en van mannen als Dr. Hoedemaker, Dr. Van Ronkel en Prof. Klein, zal hij dan zelf niet van oordeel zijn, dat de balans voor ons niet ongunstig is?

Het verwijt, alsof niet een nationaal maar een kerktisch belang ons dreef, is voor de rechtbank der historie geen oogenblik te rechthaven.

Ons ijveren voor de Vrije School en de Vrije Kerk behoeft ons echter niet te belletten, op staatkundig gebied saam te werken met de broeders, die voor het Calvinisme met ons strijden, maar een anderen weg kiezen om hun doel te bereiken, mits daarbij geen offer van ons beginsel wordt gevraagd.

Mee te werken aan de pretentie van de Ned. Herv. Kerk, alsof zij de nationale kerk zou zijn en daarom jure suo recht zou hebben op de theologische faculteiten aan de Nationale Hoogescholen, zou niet alleen in strijd zijn met de Grondwet, maar ook een slag in ons eigen aangezicht.

Dr. Kromsigt deed daarom wijs met van een compromis te spreken. Alleen deed hij niet wijs met ons om dit compromis te vragen. Het ligt niet op onze weg, maar op zijn weg om een nodus vivendi te vinden.

De mogelijkheid van zulk een compromis nu ligt naar onze overtuiging hierin:

1°. dat meer en meer erkend wordt, dat de bestaande theologische faculteit aan de Rijksuniversiteiten aan dezen naam niet beantwoordt en daarom niet gehandhaafd worden kan;

2°. dat men zich evenmin tevreden stelt met een stel van aanvallings-katheders, omdat daardoor de eenheid van het onderwijs gebroken wordt en het confessionele onderwijs een minderwaardige plaats inneemt;

3°. dat voor de Gereformeerde actie in de Hervormde Kerk, die het kerkrechtelijk standpunt daargelaten, onze broederlijke sympathie heeft, het een levensvoorwaarde is, dat zij een eigen theologische faculteit krijgt om invloed uit te oefenen op de a.s. Dienaren des Woords;

4°. dat er ook onszijds geen bezwaar tegen bestaat, dat zulk een confessionele theologische faculteit aan de Rijksuniversiteiten optreedt; mits de Overheid daarmee niet een bepaalde Kerk of richting privilegieert, maar aan alle gelijke rechten schenke.

Op dezen grondslag dunkt ons een compromis mogelijk.

Maar te ijveren voor het bloot formeel herstel eener theologische faculteit, uitsluitend ten dienste der Hervormde Kerk, waarbij elke confessionele band ontbreken zou, is ons onmogelijk.

De historie van Groningen, Leiden en Utrecht heeft geleerd, hoe juist van zulke faculteiten het bederf in de Kerk uitgaat.

Een driedubbel corrigendum.

Onze medewerker voor het Buitenland schijnt het in de laatste weken verkorven te hebben. Onze redactie ontving althans aanvraag om een driedubbel corrigendum op zijn artikelen op te nemen.

Voor eerst gewerd ons een schrijven uit Amerika, waarin ons medegedeeld wordt, dat Dowie, die zich den modernen Elia noemt en een apostel is van de geloofsgenezing op gebied, geen bankroet heeft gemaakt, gelijk door Dr. Winckel in de *Hervormd* van 3 Januari 1904 No. 1357 was gezegd. Hoevel onze correspondent geen volgeeling is van Dowie en in vele opzichten van diens leer verschilt, acht hij het toch verkeerd, Dowie te bestrijden met wapenen, die geen steek houden. Het „be fair” moet ook tegenover den tegenstander in acht worden genomen.

Gaarne plaatsen wij deze rectificatie, maar de schuld van deze onjuiste voorstelling ligt niet bij Dr. Winckel, maar bij de Amerikaanse bladen, die dat feit hadden vermeld. Op zulk een afstand als ons van Amerika scheidt, is het altoos moeilijk de juistheid van zulke mededeelingen te verifiëren. In elk geval zijn wij dankbaar voor deze terechtwijzing, ook al doet het al of niet bankroet gaan van Dowie niets toe of af tot de veroordeeling van zijn dwaalleer.

Wanneer onze correspondent verder opmerkt, dat Dowie's invloed in de stad zijner inwonning in menig opzicht gezegend werkt en daar geen opera's, speelhuizen, salons of slechte huizen geduld worden, zou vergeet onze correspondent, dat bij de meeste ketteren zulk een uitwendig streven naar heiligheid des levens gevonden wordt, maar de ketterij zelve daarom niet minder veroordeelenswaardig blijft.

Een tweede corrigendum geldt de opmerking van Dr. Winckel in No. 1365, dat de oorspronkelijke wijze van Avondmaalsviering, gelijk die door Christus is ingesteld, n.l. dat men saam aan een tafel aanzittende, de teekenen van brood en wijn ontvangt, noch in de Roomsche noch in de Lutherische kerk is gehandhaafd gebleven. Een lid der Lutherische kerk in ons vaderland, merkt hiertegen op, dat in deze Lutherische kerk wel degelijk de gewoonte bestaat om het Avondmaal saam aanzittende aan den disch te vieren, gelijk ook uit het Lutherische Avondmaalsformulier blijkt.

De opmerking is, wat Nederland betreft, volkomen juist, maar de Nederlandsche Lutherische kerk heeft zich in dit opzicht naar de Gereformeerde gewoonte geschikt. In alle andere Lutherische kerken is dit daarentegen de gewoonte niet. Luther zelf liet eerst de consecratie bij het altaar plaats vinden en daarna ging ieder op zijn beurt naar het altaar, om brood en wijn uit de hand van den dienaar te ontvangen. Krause in zijn Praktische Theologie zegt dan ook uitdrukkelijk: „Das Lutherthum kennt nur die wandelnde Communie” (Deel I, p. 117). Dr. Winckel had dus, waar hij op de Lutherische kerk in het algemeen het oog had, volkomen recht te schrijven zooals hij deed.

Een derde corrigendum eindelijk wordt ons gevraagd door den bekenden pater Bensdorp, die in het *Nieuwe Dampertje* Febr. 1904 opkomt tegen de bewering van Dr. Winckel, dat de Ecole large in Frankrijk en pater Legrange, die aan haar hoofd staat, ten opzichte van de Schriftcritiek hetzelfde standpunt zou innemen als de ethischen en modernen in Nederland en met hen van gevoelen zou zijn, dat de critiek van het menschelek verstand moet uitmaken, wat in de Heilige Schrift mythe en fabel en wat in de inkleeding als Goddelijke waarheid opgesloten is.

Indien pater Bensdorp nu met afdoende citaten uit de *Revue Biblique* of de andere geschriften dezer school bewezen had, dat deze voorstelling onjuist was, dan zou aan deze tegenspraak meer waarde zijn te hechten. Pater Bensdorp doet dit echter niet, maar geeft een thetische uiteenzetting van wat naar zijn overtuiging het inspiratiedogma der Roomsche Kerk ten opzichte van de critiek leert. Hoe interessant die mededeeling nu ook moge zijn, ze raakt dit feitelijk geschied niet in het minste. Met een voorbeeld kunnen wij dat duidelijk maken. Volgens pater Bensdorp kan de kwestie kort aldus worden samengevat:

„In hoeverre geeft de Goddelijke inspiratie der gewijde boeken zekerheid omtrent hetgeen de gewijde schrijvers betrefende *bloot profane* wetenschappen mededeelen?” Reeds deze eene uitlating toont, dat pater Bensdorp van de Ecole large al zeer weinig studie heeft gemaakt. Wanneer de Ecole large beweert, dat de schepping van Eva uit Adam een mythologische inkleeding is om de eenheid van het huwelijk uit te drukken; dat het verhaal van den zondeval, het ven van de verboden vrucht, de verleiding door Satan van Eva, enz. geen werkelijke historie is, maar inkleeding van een geestelijke waarheid; dan heeft dit met „bloot profane wetenschappen” niets te maken. En wanneer Pater Bensdorp voorts opmerkt, dat in de Roomsche Kerk bij al te groote buitensporigheden op dit gebied — gelijk het geval van den abt Loisy aantoonde — het kerkelijk gezag tusschenbeide komt en een in de gewetens bindende beslissing geeft, — een tegengif, dat bij de ethische en moderne Schriftcritiek ontbreekt, — dan is deze opmerking volkomen juist, mits pater Bensdorp maar erkent, dat deze zelfde door den Paus veroordeelde critiek van Loisy jarenlang haar verderfelijken invloed heeft doen gelden en zelfs in de seminariën der Roomsche kerk met gretigheid ontvangen is geworden.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Dr. Houtzagers en in hartelijken dank ontvangen: Van den Heer Dirk Out te Zaandam f. 1.

Dringend bevelen wij den vrienden de bekoften onzer scholen aan.

D. HULLEMAN, Kootwijk, Penningmeester.

Officiële Berichten.

Samenkomst met Dr. de Bruin.

Van wege de Classis Zwolle zal D.V. op Donderdag 24 Maart des voormiddags te 10 ure en des namiddags te 2 ure eene huwelijksbijeenkomst worden gehouden in de Plantagekerk te Zwolle, waarbij Dr. de Bruin, uit Soemba, eenige mededeelingen heeft te doen en ook Dr. Wielenga, die eertlang daarheen heeft te vertrekken, een woord wensch te spreken. Ieder belangstellende wordt uitgenoodigd. De Commissie ad hoc.

Zwolle, J. Bosch, o. z. scriba.

Garnizoen-Amersfoort.

Kerkeraden en ouders worden dringend uitgenoodigd, de namen en adressen van jongelingen, die alhier in garnizoen komen, zoo spoedig mogelijk te willen opzenden aan het adres van Dr. H. Teerink te Amersfoort.

DUISBURG.

In dank ontvangen van Br. A. van Namen te Zwijndrecht: Jaarlijkse bijdrage voor Duisburg en Essen f. 2.50. Toezegging eener jaarlijksche contributie der kerk van Wildervank voor het pred. trak. te Duisburg f. 2.50.

Na ook de Alg. Syn. der Ned. Herv. kerk een arbeider heeft benoemd onder de Hollanders in Duisburg, enz. laat ons niet achterblijven! A. VAN DER SLUIS. Renkum, 15 Maart 1904.

ZENDING ONDER DE JODEN.

LICHTPUNTEN.

Hebben we zoo menigmaal droeve klachten moeten aanheffen over de weinige belangstelling, die sinds '99 omtrent de „Beminden om der Vaders wil” werd betoond; het strekt ons tot groote vreugde, dat er in de laatste weken een kentering ten goede heeft plaats gevonden.

Wie toch de opgraven in *De Basuin* sinds Nieuwjaar heeft gadeslagen, zal met ons hebben gemerkt, dat de giften vrijwat milder hebben gevoeld dan te voren.

Inzonderheid is het zeer verblijdend, dat er op het laatste vergadering Kerkfeest Nieuwjaars zijn gebracht zooals in geen jaren te voren. Niet alleen werden er hier en daar Kerstgaven in de colleeuten gevonden, maar wat veel meer zegt, er werden ook in enkele gemeenten, n.l. te *Marrum*, *Duurswade* en *Rijswijk* aparte collecten op het Kerstfeest gehouden, terwijl we althans van een dezer gemeenten weten, dat door den Kerkeraad is besloten, om dit telken jare te herhalen.

Dit verheugt ons zeer, wij daarmee erkend wordt, dat de opwekking om toch eens een collecte voor de Joden te houden, in goede aarde is gevallen.

Zie ook *De Basuin* No. 5, daar vindt ge onder elkaar vier giften vermeld, die te *Azen*, te *Afferdal*, te *Leiden* en te *Andijk* in de collecte zijn gevonden; op laatste genoemde plaats tot een bedrag van f. 14.80.

En tegelijk met die *Basuin* ontvingen we uit Breda, f. 10.10 als de opbrengst eener collecte voor de Zending onder de Joden, die j.l. Zondag aldaar is gehouden. De geachte leeraar, Dr. J. C. de Moor, deelde tevens mede, dat op Z.E.W. voorstel de Kerkeraad besloten had jaarlijks voor genoemd doel een bijzondere collecte te houden.

Voor dat bewijs van belangstelling, zeggen we dien jeugdigen broeder, almede geheel den Kerkeraad, hartelijk dank; in de hoop dat dit goede voorbeeld algemeen navolging moge vinden.

In Amerika is men ons reeds lang vooruit. Daar worden sinds vele jaren in de Holl. Chr. Geref. Kerken regelmatig collecten voor de Zending onder de Joden gehouden, waarvan gedurig voor den arbeid alhier iets wordt overgezonden, zooals menigmaal is gebleken en ook nu weer pas f. 121.95 kon worden verantwoord.

In Amerika heeft men geen eigen Jodenzending en men collecteert er wel voor; is het nu niet een snijfend contrast, dat de Geref. Kerken in Nederland wel onder de Joden laten arbeiden en er niet voor zullen collecteeren?

Is het ook niet ongerijmd, dat wanneer er iets gevonden wordt in de collecte met bijchrift „voor de Zending” men dat eenvoudig voor de Heidenen bestemt? Is de Heidenzending dan de Zending; maakt de arbeid onder het ondevolk van God daar ook niet een deel van uit, en ware het dan niet billijk, dat men van dat gecollecteerde voor de Zending ook een deel aan de Joden atond?

Is het ook niet bedroevend, dat als een spreker voor de Zending optreedt, dan aan de Joden schier in het geheel niet gedacht wordt, en dat de Zendingvereëningingen, die jaarlijks honderden voor de Zending ontvangen, weinig of niets aan de Missie onder de Joden doen toekomen?

Maar ik zou over „lichtpunten” schrijven? Zeker; maar spreekt het niet van zelf, dat naarmate men meer lichtpunten ontdekt, de nog aanwezige duisternis des te snarelijker aanloet? Daarom hopen we van ganser harte, dat we weldra op nog veel meer bemoedigende verschijnselen mogen wijzen, dan we nu hebben gedaan.

Omdat we echter niet gaarne in de duisternis willen eindigen, wijzen we nog op één lichtpunt van groote betekenis.

Bij bespreking van den arbeid van onzen colporteur, broeder Smit, in Den Haag, hebben we wel eens medegedeeld, dat in navolging van Rotterdam, ook in de hoofstad, aan Joodsche meisjes les in handwerken wordt gegeven, om ze zodoende met den Messias bekend te maken, en langs dezen weg ook den ouders te bereiken.

Het comité, dat dezen arbeid ter hand heeft genomen, nodigde ons uit om een Kerstfeest viering der kinderen bij te wonen.

Natuurlijk gaven we aan die vriendelijke uitnodiging gaarne gehoor; en was het ons reeds een genot, die 40 à 50 Joodsche meisjes voor een Christelijke feestviering samen te zien. Maar week werd ons hart toen we die kinderen o.a. den Loofzang van Zacharias, „Er roischt langs de wolven,” en andere Christelijke liederen en psalmen hoorden opzeggen en zingen met een nadruk en met een eenstemmigheid, die onze bewondering gaande maakte. En toen die kinderen, die pas 14 maanden onderwijs hadden ontvangen, de vragen — ook die van het Nieuwe Verbond — beantwoordden met eene juistheid en bealtheid, die deed vragen, hoe het mogelijk

is, dat dit alles in zoo korten tijd is geleerd, was er geen geest meer in ons. Neen, zoo iets hadden we nog nooit bijgewoond, en nooit kunnen denken.

Vooral was het ons een onuitsprekelijk genot, dat onderbedene kinderen op de vraag of zij geloofden dat de Heere Jezus de ware Messias is, een bevestigend antwoord gaven. D. zusters, die in overleg met sommige broeders, aan dezen arbeid zich wijden, getuigden dan ook, dat er enkele kinderen onder waren van wie een goede verwachting mocht worden gekoesterd.

Is dit nu niet een groot lichtpunt; moet zoo iets ons niet aansporen om aan het heil der Joden te arbeiden, en voor hen te bidden?

O, laten we dit dan voortdurend doen, en niet alleen den arbeid in Den Haag, maar ook te Rotterdam en Amsterdam, ja alom in onze biddende belangstelling doen deelen.

Vergeten we vooral onzen colporteur, broeder Smit, niet, die door de genade des Heeren, ook wel op lichtpunten kan wijzen; maar wiens weg toch, gelijk men licht zal bevroeden, van vele duisternissen is onarig.

Hoevel we meestal te vergeefs den Kerkeraad om overname van onze stukken hebben verzocht, herhalen we bij dezen nogmaals ons verzoek; in de hoop, dat ook van die zijde meer licht worde ontstoken.

Dat Israels God over de vleeschelijke nakomelingen van Abraham zich hoe langer hoe meer toone te ontfemen, en de belangstelling van de Kerk des Heeren zich ook in dezen krachtig openbare, is onze hartelijke wensch en bede.

E. KROPVELD.

Rijswijk, Maart 1904.

Buitenland.

Zuid-Afrika. Agendum van de Synode der Gereformeerde kerk.

Bovengenoemde synode zal, zoo de Heere wil, den 11 April te Middelburg, een stad in de Kaapkolonie, gehouden worden. De volgende punten zullen o. a. op die kerkelijke vergadering worden behandeld. Men wil dat de synode den bijbelschen grondslag zal aantoonen van artikel 17 der Dursche kerkenordening, handelende over de kerkelijke vergaderingen, waarin bepaald wordt, dat men in de meerdere kerkelijke vergaderingen niet handelen zal dan over datgene wat in mindere niet heeft kunnen afgehandeld worden, of wat tot de kerken der meerdere vergadering in het algemeen behoort.

Ook willen de broeders bespreken dat het wenschelijk is, dat hetgeen het ambt der diakenen betreft op meerdere vergaderingen besproken wordt, waaruit van zelf volgt dat ook broeders diakenen tot de meerdere vergaderingen toegelaten worden. Daarbij wensch men te handelen over den leeftijd van degenen die belijdenis des geloofs doen. Een groote moeilijkheid levert de beantwoording van de vraag op, hoe te handelen met leden der kerk, die in den oorlog openlijke vijandschap jegens hun volk toonden. Dit vraagstuk, dat voor de broeders zeer pijnlijk zijn moet, is reeds meer ten synodale vergadering geweest. De mannen die openlijk de zijde der Engelschen kozen, toen de zaak van het vaderland zoo hachelijk stond, konden niet zoo maar weder tot den Avondmaalsdich worden toegelaten. Het geveel daarvan was, dat de z.g. verraders, die geen schuldbelijdenis wenschten te doen over hun gedrag, dreigden met het stichten van eene nieuwe kerk. Het schijnt daartoe niet gekomen te zijn, want had de oprichting eener kerk uit onbetrouwbare verraders plaats gehad, dan zouden de broeders er niet toe gekomen zijn, om nogmaals op het agendum de vraag te plaatsen, hoe kerkelijk met hen te handelen. Wij hopen althans, dat de verraders den zedelijken moed daartoe zullen gemist hebben.

Merkwaardig is het, dat men ook ter synode de vraag gebracht heeft, of het niet wenschelijk is overal dezelfde vraagboekjes te gebruiken. De synode kan niet anders doen dan wijzen op den Catechismus en het kort begrip, als de eenige geautoriseerde boekjes waaruit men het opkomend geslacht behoort te onderwijzen.

Ook wil men ter synode de beste middelen beramen om in den „predikantennoed,” of beter gezegd in het gebrek aan predikanten, te voorzien. Het voorstel werd gedaan dat de synode haar besluit zoo hierzien van de acta van 1897 in zake predikanten en candidaten uit Nederland en Noord-Amerika tot haar overgekomene. Dit verheugt ons zeer. Het scheen wel vóór den oorlog, alsof men in Zuid-Afrika in Gereformeerde kringen wat bevreemd was door de Gereformeerde predikanten uit Nederland naar Afrika zorden komen. De oorlog heeft den broeders in deze iets geleerd.

Bijzonder verheugt het ons dat het volgende punt op het agendum voorkomt:

„De synode vestige de aandacht op de geestelijke richting in het land betreffende de opvoeding der jeugd, geluige daartegen met ernst, verklaar haar eigen zienswijze, en wekke ouders en onderwijzers en kerkeraden op tot harmonische samenwerking, opdat er een beheerschend beginsel zij van opvoeding en onderwijzen in huis, op school en op catechisatie.”

Niet minder verblijdend is het, dat de vergadering ook plannen zal beramen om te komen tot het uitzenden van een zending naar de heidenen in het noorden van Afrika. Daarmede wordt waarlijk een stap in de goede richting gedaan, want wij twijfelen niet, of het blijft niet bij plannen beramen.

Dat men een op in het zell houdt om niet door elken wind van leer medegevoerd te worden, blijkt uit het voorstel: „De Synode geuige openlijk tegen de dwalingen, die in strijd met de belijdenis der Holl. kerken, nochtans onder hen allerwegen veld winnen, en bespreke wat te doen tot meerdere bekendheid van de Geref. leer in Zuid-Afrika.”

De broeders toonen niet vergeten te hebben hoe veel sympathie in woorden en daden over de geheele wereld voor het Zuid-Afrikaansche volk is betoond, en daarom staat ook op het agendum:

„De Synode betuige haren dank aan allen in buiten- en binnenland, die tijdens en na den oorlog zoo veel sympathie met het Z.A. volk hebben betoond en beide geestelijke en stoffelijke hulp hebben verleend.”

Niet het minst verblijdt het ons, dat ook het voorstel op de lijst van werkzaamheden voorkomt, dat een afgevaardigde zal gezonden worden naar de Synode der Gereformeerde kerken in Nederland en de Chr. Geref. kerk in N. Amerika. De band der gemeenschap tusschen ons en de Zuid-Afrikaansche broeders zal daardoor nauwer toegehaald worden.

Uit de punten van het agendum kan men reeds opmaken, dat de kerken in Zuid-Afrika sturen in gezonde richting. Dat 's Heeren Geest de vergadering leidt!

Gemengd nieuws.

Hollandische afzendingen in Noord-Amerika. Dat New York door Hollanders gesticht is, is algemeen bekend. Onlangs is er een herdenkingsfeest gehouden door de club „The Holland Dames” in de wereldstad, waarvan miljoenen vrouwen de voornaamste leden zijn, zooals de Vanderbilts, de Havermeyers, de Roosevelts, de Stuyvesant Fishes (die eeggen regelrecht al te stammen van Pieter Stuyvesant, onder wien de Hollanders daar kwamen), de Astors, en anderen. In de Stuyvesantstraat staat nog het eerste New Yorksche kerkje, dat door de Hollanders gesticht is. De club heeft daar nu een raam in laten zetten, waarop Pieter Stuyvesant geschilderd is met het slagvaard in de eene, en den bijbel in de andere hand.

In Engeland kwam een boek uit, waarin 10,000 namen van predikanten en „gedistingeerde” menschen voorkomen, die tot de Roomsche kerk overgingen. Verrewee de meesten kwamen, gelijk te begrijpen is, uit de Episcopale kerk. Het loopt over vele jaren.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

OOST EN WEST.

XIII.

EEN AANVAL IN DE DUISTERNIS.

Op zekeren avond — 't was ongeveer negen uur en vrij laat in dien tijd — keerde Karel de Raye huiswaarts. Hij was niet vroolijk gestemd. Heel den dag had hij nu bij deren dan bij genen een bezoek gebracht, in de heimelijke hoop ergens iets te vernemen, dat hem uitsicht gaf op een geschikten werkkring, 't zij voor zijn vader of voor hem. Doch vergeefs; er was werk genoeg, maar zulk als geen van beiden verstand, en zij konden het moeilijk nu nog gaan leeren.

Overal had men hem beleefd ontvangen, doch zijn doel had hij niet bereikt.

Zoo keerde hij dan moedeeloos terug van een lange wandeling naar den Amstelhof of de Utrechtse zijde, waar toen tal van buiten-plaatsen lagen, des zomers door aanzienlijke Amsterdammers bewoond. Hij vreesde wel niet voor gebrek aan het noodige, maar het werkloze leven begon er hem in zijn vader seer tegen te staan. Er was eenig uitsicht dat zij een plaats in het leger zouden krijgen, doch vele anderen, hun landgenooten, waren hun voor.

Om den kortsten weg naar huis te hebben, ging Karel langs de schans en de bolwerken, die toen Amsterdam, 't welk een sterke vesting was, omgaven.

De weg was smal en donker; er stonden een aantal lage huisjes, waar niet dan geringe lieden woonden. Er waren allerlei winkeljes, o. a. menige drinkwinkel, anderen gezegd kroeg. Want reeds van zeer oude tijden is misbruik van dranken die dronken maken, een zonde van ons volk geweest; trouwens niet van ons volk alleen. Toch waarschuw ons de Schrift zoo ernstig, als zij zegt: Geen dronkaard zal het koninkrijk Gods beerven.

Ter hoogte van het stads oliehuus gekomen, waar de olie bewaard werd voor de straalttaarns (dit huis lag, door een sloot ontrind, aan 't eind van de Reguliersgracht) hoorde Karel niet ver vóór zich eenige stemmen, die tamelijk luid klonken, en een gezang of liever gekloot deden hooren, op echte dronkemannen. Nu was onze Karel, schoon ver van bang, weinig op 't gezelschap van dronken lieden gesteld, waartoe hijdroeg, dat destijds in zijn vaderland dronkenschap maar zelden in 't openbaar werd gezien. Hij ging dus voorzichtig wat ter zij, tusschen de boomen aan den stadswal, waar het pikdonker was en liet het zingend en tierend gezelschap voorbijgaan. Daarna liep hij weer voort.

Maar nauwelijks was hij eenige schreden verder gegaan, toen hij achter zich een schreeuw hoorde, die nog boven het getier der dronkebroers uitklonk. 't Was een geroep als van iemand in nood. Dit was Karel duidelijk, al kon hij, die bovendien van onze taal nog heel weinig kende, geen woorden verstaan. Hoe weinig lust hij er ook toe gevoelde, toch keerde hij zich, met een gevoel van ridderlijkheid dat hem eigen was, aanstonds om, en snelde naar de plaats van waar 't geschreeuw kwam.

Er was, gelijk ik zei op dien achterweg weinig licht. Toch hingen hier en daar aan palen taarns, door de Amsterdammers wel eens spottend gloeiende spijkers genoemd. Een dezer gaf echter genoeg licht, om onzen vriend eenigzins te doen zien wat er gebeurde.

Op den grond lag een man, die zijn hoofd-deksel kwijt was. Boven op hem lagen twee anderen, die al schreeuwend en razend aan zijn mantel rukten, terwijl een derde, die er bij stond, den liggende onbarmhartig tegen 't lijf schopte. Deze laatste weerde zich zoo goed hij kon, maar de drie samen was geen portuur tegen hem, gelijk de Amsterdamse straatjongens het plachten uit te drukken.

Dat begreep Karel ook, en daarom begon hij uit alle macht den aanvallers toe te roepen los te laten. Doch 't zij 't dat ze geen Fransch verstanden, of ook wijl ze geen lust hadden te schooramen, ze bleven aan het rukken en schoppen, als wilden zij den man uitplunderen of vermoorden. Blijkbaar waren deze woestelingen denzelfden, voor wie Karel straks uit den weg was gegaan.

Onze jonkman begreep dat het zaak was door te tasten. Hij had niet te vergeefs in het leger gedienst en zich in het vechten geoefend. Zijn zwaren, met ijzer beslagen stok opheffend — een degen, die vele aanzienlijken droegen, had hij op bezoek gaande niet omgehangen — bracht hij den schopper een geweligen stoot toe, zoodat de man met een kreet van woede achteruit tuimelde.

De anderen, die blijkbaar evenmin als de derde geheel beschonken waren, bespeurden wat er gaande was. Een van hen kwam zijn makker te hulp, terwijl de derde den man, die op den grond lag en gewelidj sparteide, nog stevig vasthield. Karel echter was op zijn hoede. De tweede aanval had den wandelstok gegrepen van den onbekende, dien zij hadden overvallen, en kwam zoo op den jonkman af. Doch deze behoort in het schermen geoefend, dat in dien tijd een veel geliefde kunst was, wachte rustig tot de slag die hem was toegedacht kwam. Dien behendig afwendend, sloeg hij den aanvalleur het wapen uit de hand. Te gelijk drong hij op hem aan, en bracht hem een paar zoo gewelidje slagen toe, dat de man, gevoelend dat hij tegen zoo'n weerpaij niet bestand was, zoo snel mogelijk het hazenpad koos.

Immediels had de onderliggende zich weten los te rikken, en 't kostte Karel weinig moeite hem geheel te bevrijden, te meer daar de derde aanvalleur blijkbaar 't meest gedronken had, zoodat het hem moeilijk was op te k. n. n. n.

Wilde nummer een, van de warme ontvangst wat bekomen, zich wreken, naar nu hij tegenover twee kwam te staan gele te niet. Hoe woedend de man ook was, de zware stot van Karel kwam zoo fors, dat de stot